

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	12/04/2019
Spisová značka:	5 Tdo 325/2019
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2019:5.TDO.325.2019.1
Typ rozhodnutí:	USNESENÍ
Heslo:	Zneužití informace a postavení v obchodním styku
Dotčené předpisy:	§ 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku
Kategorie rozhodnutí:	C

5 Tdo 325/2019-14239

USNESENÍ

Nejvyšší soud rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 4. 12. 2019 o dovolání, které podal nejvyšší státní zástupce v neprospěch obviněného **V. S.**, nar. XY v XY, bytem XY, proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 10. 2018, sp. zn. 6 To 66/2017, který rozhodoval jako soud odvolací v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 T 15/2014, takto:

Podle § 265j tr. řádu se dovolání nejvyššího státního zástupce **zamítá**.
Odůvodnění

I. Rozhodnutí soudů nižších stupňů

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 14. 6. 2017, sp. zn. 10 T 15/2014, byl obviněný **V. S.**, uznán vinným zločinem zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku, ve znění účinném do 12. 8. 2017 (dále jen „tr. zákoník“). Za to mu byl podle § 255 odst. 4 a § 58 odst. 1 tr. zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání 1 roku, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu 2 roků. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku byl obviněnému dále uložen trest zákazu činnosti spočívající ve výkonu samostatné výdělečné činnosti a funkce statutárního orgánu a prokuristy v obchodních korporacích zabývajících se výrobou papíru na dobu 2 roků. Podle § 228 odst. 1 tr. řádu městský soud v adhezním řízení rozhodl o povinnosti obviněného zaplatit poškozené obchodní společnosti **S.** (dříve pod obchodní firmou **N.**), se sídlem XY, IČ: XY, na náhradě škody částku 650 000 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. řádu soud odkázal poškozenou se zbytkem jejího nároku na

náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

2. Rozsudek soudu prvního stupně napadl obviněný odvoláním a v jeho neprospěch též státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze, která je omezena jen proti výroku o trestu. Vrchní soud v Praze z podnětu odvolání obviněného rozhodl rozsudkem ze dne 8. 10. 2018, sp. zn. 6 To 66/2017, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. a), b), f) tr. řádu zrušil napadený rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 písm. a), b) tr. řádu znovu rozhodl tak, že podle § 226 písm. b) tr. řádu obviněného V. S., zprostil v bodech III. a IV. obžaloby státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 13. 11. 2014, sp. zn. 1 KZV 27/2012, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem. Odvolání státní zástupkyně Vrchní soud v Praze podle § 256 tr. řádu zamítl.

3. Podle bodu III. obžaloby měl obviněný trestnou činnost spáchat ve stručnosti tím, že jako člen představenstva a do 16. 12. 2011 též obchodní ředitel obchodní společnosti N. (dále též jen „N.“), se sídlem v XY, s předmětem činnosti mj. výroba vlákniny, papíru a lepenky a zboží z těchto materiálů, zprostředkování obchodu a služeb, velkoobchod a maloobchod, pronájem a půjčování věcí movitých, poradenská a konzultační činnost, zpracování odborných studií a posudků, mimoškolní výchova a vzdělávání a pořádání kurzů a školení včetně lektorské činnosti, současně jako jednatel a společník obchodní společnosti A., se sídlem XY, IČ: XY (dále též jen „A.“), s předmětem činnosti mj. výroba vlákniny, papíru a lepenky a zboží z těchto materiálů, zprostředkování obchodu a služeb, velkoobchod a maloobchod, pronájem a půjčování věcí movitých, poradenská a konzultační činnost, zpracování odborných studií a posudků, mimoškolní výchova a vzdělávání a pořádání kurzů a školení včetně lektorské činnosti, v úmyslu opatřit sobě a A., finanční prospěch na úkor N., uzavřel obviněný dne 1. 2. 2010 jménem A., fiktivní zprostředkovatelskou smlouvu s P., se sídlem XY, IČ: XY (dále též jen „P.“), zastoupenou M. H., na jejímž základě za A., jako údajného dodavatele služby následně vystavil a nechal vystavit faktury za fiktivní plnění spočívající ve zprostředkování obchodních případů pro P., se zástupci obchodní společnosti P., se přitom obviněný dohodl na umělém navýšení konečné ceny jednotlivých zakázek pro odběratele - N., ačkoli věděl, že tato akciová společnost se slovenskou obchodní společností obchodovala přímo, dále za N., obviněný uděloval pokyny k vystavení faktur za skutečná plnění i za jejich navýšení, přičemž tímto jednáním obviněného se obchodní společnosti A., dostalo prospěchu ve výši 3 510 269 Kč a ve stejné výši byla způsobena škoda obchodní společnosti N.

Trestnou činnost pod bodem IV. obžaloby měl obviněný spáchat tím, že jako člen představenstva a obchodní ředitel N., a současně jako jednatel a společník A., rovněž dne 1. 2. 2010 uzavřel jménem A., zprostředkovatelskou smlouvu s obchodní společností LightGate, a. s., se sídlem Bor 4, Sadov, IČ: 261 45 219 (dále též jen „LightGate, a. s.“), na jejímž základě za A., jako údajného dodavatele služby, vystavil, resp. nechal vystavit faktury za fiktivní plnění spočívající ve

zprostředkování obchodních případů pro LightGate, a. s., jakožto odběratele služby, se jmenovanou akciovou společností se přitom obviněný dohodl na umělém navýšení konečné ceny jednotlivých zakázek pro odběratele - obchodní společnost N., ačkoli věděl, že N., s LightGate, a. s., obchodovala přímo bez nutnosti zprostředkovatele, obviněný současně ze své pozice, kterou zastával v N., uděloval pokyny k vystavení faktur jednak za skutečné plnění, jednak za jeho navýšení, popsáním způsobem obchodní společnost A., dosáhla prospěchu ve výši 2 953 081 Kč a ve stejné výši byla obchodní společnosti N., způsobena škoda. Tím měl obviněný spáchat zločin zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku.

4. Úvodem Nejvyšší soud považuje za vhodné připomenout dosavadní průběh trestního řízení v této věci, která byla u každého ze soudů nižších stupňů projednávána celkem dvakrát, než dospěla do stadia dovolacího řízení před Nejvyšším soudem, a to pouze ohledně obviněného V. S.. Obžaloba totiž byla podána rovněž na spoluobviněné V. S. a M. K., jejichž trestní stíhání bylo pravomocně skončeno rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 2. 2017, sp. zn. 6 To 51/2016, jímž byli všichni tři spoluobvinění podle § 226 písm. b) tr. řádu zproštěni obžaloby ze skutku popsaného pod jejím bodem I. Tomuto rozsudku Vrchního soudu v Praze předcházela rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 9. 2015, sp. zn. 10 T 15/2014, jímž bylo ohledně obviněného V. S., rozhodnuto o vině zločinem zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku (body III. a IV. obžaloby), za což mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání 1 roku, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu 2 roků. Podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku byl obviněnému dále uložen trest zákazu činnosti spočívající ve výkonu samostatné výdělečné činnosti a funkce statutárního orgánu a prokuristy v obchodních korporacích zabývajících se výrobou papíru na dobu 2 let. Podle § 228 odst. 1 tr. řádu městský soud rozhodl o povinnosti obviněného zaplatit poškozené obchodní společnosti S., na náhradu škody částku 650 000 Kč. Tuto poškozenou soud odkázal podle § 229 odst. 2 tr. řádu se zbytkem jejího nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Obviněný V. S., byl současně podle § 226 písm. b) tr. řádu zproštěn obžaloby státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 12. 11. 2014, sp. zn. 1 KZV 27/2012, pro jednání právně kvalifikované jako pokračující zločin zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2, 3 tr. zákoníku, protože skutky označené v žalobním návrhu pod bodem II. nejsou trestnými činy.

5. Proti tomuto rozhodnutí městského soudu podali odvolání státní zástupkyně v neprospěch všech obviněných, poškozená S., obviněný V. S., a původně spoluobvinění V. S., a M. K.. Vrchní soud v Praze o nich rozhodl již shora zmiňovaným rozsudkem ze dne 13. 2. 2017, sp. zn. 6 To 51/2016, tak, že podle § 258 odst. 1 písm. a), b), c), d), f) odst. 2 tr. řádu napadený rozsudek částečně zrušil

ohledně všech obviněných v celé odsuzující části a ve výrocích o náhradě škody podle § 228 a § 229 tr. řádu. Nedotčen zůstal rozsudek soudu prvního stupně pouze ve zprošťující části (bod II. obžaloby) týkající se obviněného V. S.. Vrchní soud dále podle § 259 odst. 3 písm. a), b) tr. řádu znovu rozhodl o zproštění obžaloby obviněných V. S., V. S., a M. K. ze skutku popsaného pod bodem I. obžaloby a podle § 229 odst. 3 tr. řádu poškozenou S., odkázal s uplatněným nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Ve zbývající části rozsudku, která se týkala výlučně obviněného V. S., pro skutky popsané pod body III. a IV. obžaloby, vrchní soud věc podle § 259 odst. 1 tr. řádu vrátil Městskému soudu v Praze k novému projednání a rozhodnutí. Následně soudy obou stupňů rozhodovaly znovu, a to tak, jak již bylo citováno v úvodu tohoto usnesení Nejvyššího soudu.

II. Dovolání a vyjádření k němu

a) Dovolání nejvyššího státního zástupce

6. Proti citovanému rozsudku Vrchního soudu v Praze podal nejvyšší státní zástupce dovolání v neprospěch obviněného V. S. Uplatnil dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, tedy že napadený rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

7. Nejvyšší státní zástupce v převážné části svého dovolání reprodukoval rozhodnutí soudu prvního stupně a odvolání obviněného, poté citoval zprošťující výrok rozsudku soudu druhého stupně a zopakoval hlavní skutkové závěry, na nichž byl napadený rozsudek založen. Zásadní změna skutkových zjištění soudu druhého stupně, o niž tento soud opřel svůj výrok o zproštění obviněného obžaloby, spočívá v tom, že zprostředkovatelská činnost obviněného V. S., resp. obchodní společnosti A., nebyla fiktivní, jak tvrdil soud prvního stupně. Podle vrchního soudu obviněný skutečně domluvil transakce mezi obchodními společnostmi P., LightGate, a. s., a N. Tuto činnost prováděl zčásti jako zaměstnanec posledně jmenované obchodní společnosti, avšak nad rámec svých pracovních povinností, zčásti jako odborný externista jednajícím jménem A. Obviněný byl v první řadě motivován zájmem opatřit levnějšího dodavatele pro N., přitom však současně počítal s finanční odměnou za obstarání nového obchodního partnera ve prospěch A. Pokud jde o právní posouzení skutku, vrchní soud v zásadě shledal naplněnými znaky skutkové podstaty zločinu zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku kromě jediného, a to že zjištěným skutkem nedošlo k jednání na úkor obchodní společnosti N. Tento soud odmítl verzi obžaloby, podle níž nevýhodnost uzavřených smluv lze spatřovat

v tom, že poškozená obchodní společnost nedosáhla ještě většího nebo maximálního zisku. Navíc vrchní soud shledal, že zprostředkovatelská činnost byla pro tuto společnost přínosná, přičemž výši provize nepovažoval za významnou pro rozhodnutí.

8. Nejvyšší státní zástupce se v obecné rovině ztotožnil s argumentem Vrchního soudu v Praze v tom, že jednání na úkor ve smyslu znaku skutkové podstaty trestného činu podle § 255 odst. 2 tr. zákoníku lze chápat jako ekonomickou ztrátu jednoho ze subjektů, v nichž pachatel současně působil. Tato ztráta však podle dovolatele může spočívat i v tom, že zisk takového subjektu je nedůvodně snížen a přenechán ve prospěch subjektu jiného. Nevýhodnost posuzovaných zprostředkovatelských smluv pro N., spočívala podle nejvyššího státního zástupce v tom, že ceny, které poškozená platila za dodávky od obchodních společností P., a LightGate, a. s., byly navýšeny o částky představující odměnu za zprostředkování pro A., ačkoli k němu přinejmenším zčásti fakticky nedocházelo. V důsledku tohoto nedůvodného navýšení cen za jednotlivé dodávky služeb a zboží se A., obohatila na úkor N., které se v důsledku toho snížil celkový zisk. Pokles zisku byl slovy nejvyššího státního zástupce zapříčiněn tím, že mezi N., a P., resp. LightGate, a. s., byl účelově „vsunut“ další podnikající subjekt, a to obchodní společnost A.

9. Pro posouzení otázky nevýhodnosti předmětných smluv uzavřených z popudu obviněného je z hlediska jeho trestní odpovědnosti za stíhaný trestný čin podle § 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku podle nejvyššího státního zástupce podstatné, že ceny za které N., nakupovala zboží od dodavatelů P., a LightGate, a. s., byly účelově a bezdůvodně navýšeny o provize, které této obchodní společnosti fakturovala A. Částka představující výši této provize byla podle nejvyššího státního zástupce stanovena „voluntaristicky“ a u jednotlivých obchodních případů činila desítky procent. Skutečnost, že ceny pro N., byly i navzdory tomuto navýšení nižší, než za které nakupoval od dřívějšího dodavatele, není přitom rozhodná. I při akceptaci skutkového zjištění vrchního soudu o aktivitách obviněného při sjednávání obchodních případů nemůže tato skutečnost sama o sobě vést k závěru, že smlouvy byly pro obchodní společnost N., výhodné. Nejvyšší státní zástupce zdůraznil, že při posuzování zprostředkovatelských smluv bylo třeba vycházet především z finančních toků mezi obchodními společnostmi zúčastněnými na těchto smluvních vztazích bez ohledu na okolnost, že v minulosti N., pořizovala stejné zboží za ceny ještě vyšší. Podle nejvyššího státního zástupce jde v tomto ohledu o nesprávný právní názor soudu druhého stupně, pokud výplata zprostředkovatelské odměny či provize pro obchodní společnost A., byla zahrnuta do kupní ceny, hradila ji tudíž obchodní společnost N. Takto nastavená smluvní ujednání s dodavatelem P., a

LightGate, a. s., je podle dovolatele proto nutné považovat za nevýhodná.

10. Nejvyšší státní zástupce dále uvedl, že pokud odvolací soud v rámci odůvodnění rozsudku zmiňuje aktivity obviněného se zajištěním dodávek P., a LightGate, a. s., pro N., potom ani z těchto zjištění nevyplývá konkrétní závěr, jakou část zmíněných činností vykonal obviněný z pozice obchodního ředitele N., a jakou část jako jednatel (a společník) obchodní společnosti A. Zdůraznil, že nebylo možné provádět „kompenzaci“ nároku na odměnu za práci, který případně vznikl obviněnému jako zaměstnanci vůči N., a nákladů neodůvodněně vynaložených v souvislosti s uzavřením smluv nevýhodných pro akciovou společnost. Podle státního zástupce bylo rovněž nutné zohlednit samotnou výši provize za zprostředkování, neboť v jednotlivých případech činila desítky procent, mnohdy více než polovinu hodnoty zakázky.

11. Závěrem svého dovolání nejvyšší státní zástupce shrnul své výhrady proti napadenému rozsudku soudu druhého stupně tak, že za podstatné označil, že ceny, za které N., nakupovala od dodavatelů P., a LightGate, a. s., byly účelově navýšeny o provize, které fakturovala A. Přitom není vůbec rozhodné, že i přes toto navýšení byly pořizovací ceny pro N., nižší, než jaké platil předchozím dodavatelům. Dále nejvyšší státní zástupce považoval za nutné zabývat se tím, do jaké míry šlo u obviněného o aktivity vyplývající z jeho pracovní pozice u N., v jaké míře je prováděl v rámci podnikání v A. Rovněž bylo třeba posuzovat oprávněnost výše jednotlivých provizí se zohledněním jejich zahrnutí do kupní ceny. Žádnou z těchto otázek se však soud druhého stupně nezabýval, a proto pokud obviněného zprostil obžaloby podle § 226 písm. b) tr. řádu, byl jeho závěr podle nejvyššího státního zástupce předčasný. Napadený rozsudek tedy spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a je zatížen vadou předpokládanou dovolacím důvodem uvedeným v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Kromě zprošťujícího výroku nemohl podle nejvyššího státního zástupce napadený rozsudek obstát ani ve výroku odvolacího soudu, jímž bylo zamítnuto odvolání státní zástupkyně podle § 256 tr. řádu podané v neprospěch obviněného, byť směřovalo jen proti výroku o trestu.

12. Nejvyšší státní zástupce proto navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze včetně dalších obsahově navazujících rozhodnutí, pokud vzhledem je změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a aby věc vrátil tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí. Souhlasil přitom s projednáním věci v neveřejném zasedání, i pokud by Nejvyšší soud rozhodl jiným než navrženým způsobem.

b) Vyjádření obviněného k dovolání nejvyššího státního zástupce

13. Opis dovolání nejvyššího státního zástupce byl zaslán obviněnému k případné replice, který se k němu vyjádřil prostřednictvím obhájců JUDr. Filipa Matouše a JUDr. Petra Kočího, Ph.D., a to ve dvou samostatných podáních.

14. V rámci prvního z vyjádření podaného prostřednictvím obhájce JUDr. Filipa Matouše obviněný poznamenal, že napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze je již v pořadí druhým rozhodnutím tohoto soudu v posuzované trestní věci, přičemž stanoviska a závěry odvolacího soudu byly v obou jeho rozhodnutích pečlivě a přesně odůvodněny zcela v souladu se všemi zákonnými požadavky. Vrchní soud správně popsal majetkovou strukturu obchodní společnosti N., správně poukázal na její povahu, tj. že šlo o tzv. rodinnou společnost založenou otcem obviněného, odborníkem na ceninový papír. Neexistoval tudíž jakýkoli důvod, proč by ji měl obviněný poškozovat, což však nejvyšší státní zástupce v podaném dovolání záměrně přehlíží. Z provedeného dokazování jednoznačně vyplynulo, že N., neobstarávala žádné další subdodávky, resp. zboží k tzv. přeprodeji než to, které se týkalo kontraktu na jízdní doklady pro Dopravní podnik hl. m. Prahy, a. s., se sídlem Sokolovská 42/217, Praha 9, IČ: 000 05 886 (dále jen „DP hl. m. Prahy, a. s.“). Chtěla-li jmenovaná obchodní společnost zvýšit zisk zajištěním levnějších subdodávek pro DP hl. m. Prahy, a. s., musela to, co dosud s využitím svého „know how“ vyráběla STÁTNÍ TISKÁRNA CENIN, s. p., se sídlem Růžová 6, Praha 1, IČ: 000 01 279 (dále jen „Státní tiskárna cenin, s. p.“), ve stejné kvalitě zajistit jinde. Charakter objednávek byl takový, že vyžadoval technologickou přípravu, zkoušky, apod. Nejednalo se o pouhé „odeslání“ objednávky předem vybranému dodavateli. Pověření A., proto bylo zcela důvodné. Totéž potvrdil i vrchní soud, když upozorňoval, že předchozí kontrakty dodavatelům neumožňovaly proniknout do N., právě vzhledem ke specifikům dané komodity. Dodavatelé navíc ani nemohli vědět o obchodních záměrech svědka J. J. Zprostředkovatelská činnost A., proto nebyla bez významu, ale naopak měla svoje opodstatnění. Pro správné právní posouzení je rozhodující předmět zadání druhého akcionáře - svědka J. J. obviněnému V. S., který zcela přesáhl rámec jeho pracovních povinností. Svědek J. J. byl rovněž srozuměn, že výsledná cena za dodaný produkt bude obsahovat i případnou zprostředkovatelskou provizi. Jmenovaný svědek chtěl znát výslednou cenu, výše nákladů ani provize ho nezajímala. Obviněný následně zprostředkoval obchody, a to částečně z pozice zaměstnance N., a částečně jako odborný externista jednající za A. Zprostředkovatelská činnost zahrnovala i vysoce odborně náročné úkoly, obviněný ji vykonával ve svém volném čase a na náklady A. Rozhodně nebyla fiktivní,

naopak měla jasné opodstatnění. Své podání obviněný uzavřel tím, že „úkor“ jako znak skutkové podstaty trestného činu podle § 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku, který měla utrpět obchodní společnost N., nelze spatřovat výlučně v tom, že nedosáhla většího nebo maximálního zisku.

15. Druhé vyjádření k dovolání nejvyššího státního zástupce obviněný podal prostřednictvím obhájce JUDr. Petra Kočího, Ph.D. V jeho úvodu upozornil, že dovolání spočívá ve skutkové polemice se závěry soudu druhého stupně, což však z hlediska uplatněného dovolacího důvodu není přípustné. Obviněný zdůraznil, jaké činnosti, resp. úkony vykonal z pozice zaměstnance obchodní společnosti N., a jaké učinil jako odborný externista, přičemž se jeho názory shodují s těmi, k nimž dospěl soud druhého stupně poté, co znovu ve veřejném zasedání sám provedl dokazování a doplnil tak důkazy dosud opatřené a provedené. Shodně s odůvodněním napadeného rozsudku obviněný upozornil na reálné možnosti N., při výběru dodavatele zboží. V zásadě byly obchodní smlouvy s novými dodavateli pro N., cenově výhodnější oproti původním dodávkám od Státní tiskárny cenin, s. p. Ke zprostředkovatelské činnosti obchodní společností A., došlo na základě žádosti svědka J. J., přičemž nová smluvní ujednání nemohla způsobit „úkor“ obchodní společnosti N., neboť předmětné zboží nemohla u jiných dodavatelů nakoupit levněji. Odměny pro A., přitom nebyly „účelově navýšeny o provize“, jak se nesprávně domnívá nejvyšší státní zástupce. Provize byla placena uvedené společnosti s ručením omezeným za skutečně provedenou náročnou odbornou činnost obviněného V. S., která svým předmětem nesouvisela s výkonem jeho funkce obchodního ředitele N., šlo o využití jeho znalostí a zkušeností mimo pracovní náplň vyplývající z jeho pozice zaměstnance. I pokud by byl dán uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, obviněný má za to, že by Nejvyšší soud měl přihlídnout jednak k institutu svolení poškozeného podle § 30 tr. zákoníku, coby okolnosti vylučující protiprávnost jednání pachatele, a současně k zásadě subsidiarity trestní represe podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku, resp. z ní vyplývajícímu principu *ultima ratio*, a to i s přihlídnutím k poslednímu podání poškozeného, jímž se vzdal všech svých nároků na náhradu škody.

16. Z rozvedených důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud odmítl dovolání nejvyššího státního zástupce podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. řádu, případně podle § 265b odst. 1 písm. e) tr. řádu. Současně vyslovil souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání.

III. Posouzení důvodnosti dovolání

1. Obecná východiska

17. Nejvyšší soud nejprve zjistil, že jsou splněny všechny formální podmínky pro

konání dovolacího řízení a zabýval se otázkou povahy a opodstatněnosti předložených námitek ve vztahu k označenému dovolacímu důvodu.

18. Dovolání jako jeden z mimořádných opravných prostředků umožňuje kasační zásah do pravomocného rozhodnutí soudu ve věci samé, jestliže soud rozhodl ve druhém stupni a zákon to připouští (§ 265a odst. 1 tr. řádu). Jednotlivá rozhodnutí ve věci samé jsou vyjmenována v § 265a odst. 2 písm. a) až h) tr. řádu, přičemž pod písm. b) je uveden rozsudek, jímž byl obviněný zproštěn obžaloby. Současně je však třeba takové rozhodnutí soudu druhého stupně napadnout jen z některého z důvodů taxativně vyjmenovaných v § 265b odst. 1 písm. a) až l) tr. řádu, resp. v § 265b odst. 2 tr. řádu. Podání dovolání z jiného důvodu je totiž vyloučeno. Pro úspěšné uplatnění dovolání nestačí, aby zákonný dovolací důvod byl v jeho obsahu pouze formálně deklarován, ale je třeba, aby předložené námitky takovému důvodu dovolání skutečně odpovídaly.

19. Nejvyšší státní zástupce opřel své dovolání o důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu, tedy že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Předpokladem naplnění tohoto dovolacího důvodu je proto vadné užití některého z ustanovení hmotného práva, typicky jde o trestní zákoník, nebo i jiné související či navazující hmotněprávní normy jiných právních odvětví, avšak vždy na skutek, jak byl zjištěn soudy prvního a druhého stupně. Většinou jde o případy, kdy skutek, pro který byl obviněný stíhán a odsouzen, vykazuje znaky jiného trestného činu, než jaký v něm spatřovaly soudy nižších stupňů, anebo nenaplnuje znaky žádného trestného činu. Totéž platí pro jiné nesprávné hmotněprávní posouzení, které lze dovést za situace, pokud byla určitá skutková okolnost posouzena podle jiného ustanovení hmotného práva, než jaké na ni dopadalo. Nesprávné právní posouzení skutku však může spočívat i v tom, že rozhodná skutková zjištění neposkytují dostatečný podklad pro závěr, zda je stíhaný skutek vůbec trestným činem, popřípadě o jaký trestný čin jde. Naopak s poukazem na tento důvod dovolání není možné úspěšně namítat zákonnost provedení dokazování, jeho rozsah a způsob hodnocení důkazů ve smyslu procesních pravidel uvedených v § 2 odst. 5, 6 tr. řádu.

2. Stručná rekapitulace skutkových zjištění Vrchního soudu v Praze

20. Nejvyšší soud úvodem zdůrazňuje, že skutek, pro který byl obviněný V. S., napadeným rozsudkem zproštěn obžaloby, se týká účasti obviněného na podnikání obchodní společnosti N. Trestní stíhání v této trestní věci bylo vedeno i proti otci obviněného V. S. a proti M. K.. Jeho předmětem byly různé obchodní a majetkové transakce údajně poškozující obchodní společnost N., kterou byli obvinění otec a

syn S. nucení opustit díky zásahu jiných osob, s nimiž spolupracoval J. J., osoba v posuzovaném řízení vystupující jako svědek. Vrchní soud v Praze velmi podrobně zkoumal právě okolnosti způsobu podnikání této obchodní společnosti zejména v letech 2010 až 2011 a jeho vývoj po získání zakázky od DP hl. m. Prahy, a. s., jež se týkala převážně dodávání tištěných jízdenek. Nejvyšší soud jen ve stručnosti připomene některé zásadní skutečnosti, které považuje za stěžejní pro rozhodnutí o dovolání nejvyššího státního zástupce.

21. Obchodní společnost N., byla založena v roce 1997 otcem obviněného V. S., přičemž navázala na rodinnou tradici zabývající se zejména speciální papírenskou výrobou. Předmětem činnosti N., byla výroba vlákniny, papíru a lepenky a zboží z těchto materiálů, obchod s papírenskou výrobou, zprostředkování obchodu, koupě zboží za účelem dalšího prodeje a činnost technických poradců v oblasti papírenského, polygrafického a chemického průmyslu. Z dokazování vyplynulo mimo jiné to, že uvnitř obchodní společnosti panovala důvěra, vzájemná spolupráce mezi vedením i zaměstnanci, přičemž bylo dbáno na prospěch jak samotné obchodní společnosti, tak i jejích zaměstnanců (srov. bod 69. rozsudku Vrchního soudu v Praze). Obviněný V. S., zastával do 16. 12. 2011 pozici obchodního ředitele, členem představenstva byl pouze do 19. 7. 2008. Vzhledem ke specifické oblasti hospodářského trhu, v níž se obchodní společnost N., pohybovala, neboť obchodovala již od roku 2005 své výrobky pro Státní tiskárnu cenin, s. p., (později i DP hl. m. Prahy, a. s.), zaujímal určité výjimečné postavení, kterého chtěly dosáhnout i další obchodní subjekty motivované lukrativními zakázkami velkého objemu. S ohledem na „výsadní“ postavení obchodní společnosti N., se jim to však nedařilo.

22. V roce 2003 byl do vedení obchodní společnosti N., přijat svědek J. J. Stalo se tak proto, že svědek v minulosti pomohl V. S., získat úvěr pro zahájení podnikatelské činnosti v N., u Komerční banky, a. s., v níž byl tehdy svědek zaměstnán. V té době jediný akcionář V. S., mu slíbil, že po odchodu z bankovní sféry se bude moci hlásit o 50 % obchodního podílu v N., (viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 9. 2015, sp. zn. 10 T 15/2014, na č. l. 8288 trestního spisu). Po příchodu do vedení této obchodní společnosti započal J. J. prosazovat změny a opatření uvnitř organizační struktury akciové společnosti za účelem tzv. optimalizace jejích provozních nákladů. Hned na počátku doporučoval (a prosadil) zrušit v maximální míře počet zaměstnanců, namísto pracovního poměru potřebných osob byly preferovány dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr či vykonávaných prostřednictvím osob samostatně výdělečně činných, živnostníků a obchodních společností, tedy tzv. švarc systém. Podle výpovědi obviněného V. S., bylo jedním z projevů těchto tendencí svědka J. J. i doporučení,

resp. žádost J. J., aby obviněný založil novou obchodní společnost (A.). K tomu došlo ve spolupráci se svědkem M. K. (prvním jednatelem) v prosinci roku 2009, přičemž obviněný V. S., byl zapsán jako její jednatel v září 2010, od poloviny roku 2012 se stal jejím jediným jednatelem a společníkem. Důvodem vzniku nového obchodního subjektu bylo mj. též jedno z tzv. úsporných opatření svědka J. J., které prosazoval po vstupu do N., a které spočívalo ve snížení mzdy obviněného V. S.. K vyrovnání finanční odměny pro obviněného mělo poté docházet právě formou výkonu zprostředkovatelské činnosti nově založené obchodní společnosti A. Obviněný tedy následně dostával odměnu z peněz fakturovaných obchodní společnostmi s ručením omezeným za zprostředkování ve prospěch N.

23. Obviněný V. S., podle svého tvrzení pojal koncem roku 2009 podezření o využívání obchodů s jízdenkami mezi N., a DP hl. m. Prahy, a. s., k nekalé činnosti, jíž se měl dopouštět svědek J. J. společně s dalšími osobami a cílem bylo obohacování obchodní společnosti Cokeville Assets Inc. Po určitou dobu také obviněný do jisté míry postupoval v souladu s taktikou zvolenou orgánem protikorupční policie, nicméně další vývoj prověřování jeho trestního oznámení se nakonec obrátil i proti jeho osobě a vyústil až v podání obžaloby v posuzované trestní věci. Vrchní soud v Praze zejména v bodě 70. a násl. napadeného rozsudku blíže popsal nejprve způsob fungování uvnitř N., a určité změny, které nastaly po příchodu svědka J. J. Rovněž již na tomto místě soud zmínil požadavek jmenovaného svědka na obstarání levnějšího dodavatele pro naplnění obchodních závazků plynoucích z jím zajištěných zakázek pro DP hl. m. Prahy, a. s., který vznesl vůči obviněnému.

24. V zásadě tedy obviněný postupoval podle doporučení jmenovaného J. J., polovičního akcionáře obchodní společnosti N., jímž přijímané kroky vedoucí k určitým změnám ve fungování uvnitř této obchodní společnosti v tu dobu akceptoval i druhý z akcionářů, V. S.. Vrchní soud v Praze věnoval velkou pozornost právě objasňování okolností souvisejících jak s pracovní pozicí obviněného jako obchodního ředitele v N., včetně změn vyvolaných tzv. optimalizací nákladů ve vztahu k jeho mzdovým nárokům (srov. zejména bod 73. rozsudku), tak i ve vztahu k postupnému naplňování pokynů svědka J. J. o obstarání nových dodavatelů za příznivější ceny, které by zajistily N., vyšší zisk z obchodování s DP hl. m. Prahy, a. s. Sjednání dodavatelsko-odběratelských vztahů následně realizovaných obviněným v rámci A., s obchodními společnostmi P., a LightGate, a. s., znamenaly pro N., významnou úsporu finančních prostředků nezbytných k naplňování kontraktu o dodávkách jízdenek pro DP hl. m. Prahy, a. s., oproti dosavadním nákladům na pořizování téhož zboží a služeb od Státní tiskárny cenin, s. p. Svědek J. J. projednával s obviněným V. S., možnost navázání

těchto obchodních vztahů, jejichž stěžejním motivem bylo právě navýšení zisku pro N., nákupem za levnější ceny. Svědek J. J. jako jeden z členů představenstva N., mezi jehož povinnosti mimo jiné patřilo právě dbát na řádnou péči o majetek akciové obchodní společnosti a hospodaření s ním, projevil uspokojení nad cenovou nabídkou nových dodavatelů P., a LightGate, a. s. Jak sám svědek a ve shodě s ním též obviněný vypověděli, svědka zajímala výsledná cenová nabídka obchodní společnosti A., jelikož byla nižší než cena dosavadního dodavatele Státní tiskárny cenin, s. p., považoval ji svědek za jednoznačně výhodnou pro N., jako odběratele. Samozřejmě svědek předpokládal, že v nabídkové ceně je zahrnuta zprostředkovatelská provize A., jejíž výše ho nezajímala právě pro výsledné zlevnění pořizovacích nákladů pro N. Finální uzavření zprostředkovaného obchodu se slovenskou tiskárnou cenin dodávající jízdenky a druhou obchodní společností zajišťující dodávky hologramů na jízdenky, však vyžadovalo poměrně náročnou technologickou přípravu a opakované zkušební testy. K naplnění úkolu prověřit možnost využít nové dodavatele, resp. jejich výrobky bylo tudíž třeba speciálních znalostí a zkušeností od odborně způsobilé osoby a natolik erudované, aby dokázala připravit obchod po technické a technologické stránce. Ačkoli bylo v rámci obchodní společnosti N., zřízeno nákupní oddělení, žádný z jeho pracovníků neměl požadované specifické znalosti, aby mohl případnou realizaci dodávek od P., a LightGate, a. s., prověřit a zajistit.

25. Obchodní společnost N., resp. její vedení se tudíž rozhodly využít nabízející se možnosti v osobě obviněného V. S., který disponoval odbornými předpoklady pro technickou přípravu dodávek a který takovou nabídku přijal. Vrchní soud po doplnění dokazování dospěl k jasnému závěru, že obchodní spolupráce s novými dodavateli mohla být uskutečněna jen díky aktivní činnosti obviněného V. S., díky jehož praktickým i teoretickým znalostem bylo nakonec možné využít oba nové dodavatele na výrobky již dodávané či nově poptávané od DP hl. m. Prahy, a. s., a to za cenu nižší než dosud N., platila Státní tiskárně cenin, s. p. (srov. zejména body 64. a 65. rozsudku vrchního soudu). Vrchní soud v Praze rovněž pečlivě hodnotil obsah pracovní činnosti obviněného na pozici obchodního ředitele N., dospěl k závěru, že do ní rozhodně nebylo možné zahrnout přípravu tohoto typu dodavatelských smluv, nicméně obviněný se zavázal ji pro N., vykonat, neboť by jí mohla přinést zisk, na čemž měl samozřejmě rovněž zájem.

26. Zprostředkovatelskou smlouvu datovanou ke dni 1. 3. 2010 a sjednanou mezi obchodní společností N., a A., za akciovou společnost podepsal V. S., a za druhou smluvní stranu tehdejší jediný společník a jednatel svědek M. K.. Pokud jde o obsah dodávek, které byly realizovány pro N., na základě dalších dvou zprostředkovatelských smluv z 1. 2. 2010, jejichž uzavření inicioval obviněný V.

S., obchodní společnost P., pro N., zajišťovala dodání jednak starého typu výrobků do té doby dodávaného Státní tiskárnou cenin, s. p., pro DP hl. m. Prahy, a. s., a pro advokátní kanceláře Šachta & Partners, v. o. s., a LISSE LEGAL (formuláře směnek). Prostřednictvím obchodní společnosti LightGate, a. s., byly plněny zakázky na nové typy výrobků pro DP hl. m. Prahy, a. s., které do té doby Státní tiskárna cenin, s. p., pro N., vůbec nedodávala.

3. K obecným dovolacím námitkám nejvyššího státního zástupce

27. Jak je patrné z reprodukce obsahu dovolání, nejvyšší státní zástupce uplatnil jediný dovolací důvod definovaný v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Jeho stručný výklad Nejvyšší soud připomněl v bodě 19. tohoto usnesení, z něhož na tomto místě znovu zdůrazňuje, že jej není možné použít k nesouhlasu se způsobem hodnocení důkazů soudy nižších stupňů, s rozsahem provedeného dokazování, v takových případech totiž dovolatel primárně dovozuje jiné skutkové zjištění, než jaké se stalo podkladem napadeného rozhodnutí. V rámci svého dovolání nejvyšší státní zástupce předložil v zásadě jedinou výhradu proti použití hmotného práva soudem druhého stupně, která odpovídá deklarovanému dovolacímu důvodu a která se týká výkladu objektivní stránky skutkové podstaty trestného činu zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2 tr. zákoníku ve znění účinném do 12. 8. 2017. Na podkladě této námitky mohl Nejvyšší soud přezkoumat podle § 265i odst. 3 tr. řádu napadený rozsudek Vrchního soudu v Praze i jemu předcházející řízení, přičemž dospěl k závěru, že není zatížen vytýkanou vadou.

28. Jinak dovolací argumentace nejvyššího státního zástupce vychází převážně z jeho nesouhlasu s hodnotícími závěry Vrchního soudu v Praze ohledně objektivní stránky spočívající v tom, že obviněný uzavíral sporné smlouvy *na úkor* obchodní společnosti N. Naplnění uvedeného znaku trestného činu, resp. zločinu podle § 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku nejvyšší státní zástupce dovodil především z toho, že N., na základě obviněným uzavřených zprostředkovatelských smluv za A., která byla do celého obchodního vztahu podle nejvyššího státního zástupce účelově zapojena, platila nedůvodně vyšší finanční částky obchodním společnostem P., a LightGate, a. s., za dodávky zboží. Podle názoru nejvyššího státního zástupce alespoň zčásti nedocházelo ke smlouvami tvrzenému zprostředkování mezi novými dodavateli představovanými oběma jmenovanými společnostmi a odběratelem - obchodní společností N. Z tohoto vlastního názoru nejvyšší státní zástupce dovodil, že provize, která se stala součástí odběratelské ceny, za niž dodávky N., nakupovala, neměla jakékoli opodstatnění, neboť zprostředkovatelská činnost byla pouze fiktivní, tudíž N., zbytečně vynaložila prostředky za zprostředkování a nedosáhla tak možného vyššího zisku (ve své podstatě nejvyšší státní zástupce vyslovil názor

o alespoň „částečně“ fiktivní povaze zprostředkování, čímž do jisté míry zmírnil tvrzení obžaloby). Navýšení cen o předmětné provize se v konečném důsledku mělo promítnout v obohacení, tj. prospěch obviněného a současně obchodní společnosti A., a to na úkor N., v celkové částce 6 463 350 Kč (srov. body III. a IV. obžaloby).

a) *K trestnému činu zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku*

29. Trestného činu, resp. zločinu zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku, ve znění účinném do 12. 8. 2017, se dopustí ten, kdo jako podnikatel, společník, člen orgánu, zaměstnanec nebo účastník na podnikání dvou nebo více podnikatelů se stejným nebo podobným předmětem činnosti v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch, uzavře nebo dá popud k uzavření smlouvy na úkor jednoho nebo více podnikatelů nebo jejich podniků a získá-li tímto činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu (po novele trestního zákoníku provedené zákonem č. 204/2017 Sb., s účinností od 13. 8. 2017 jde o trestný čin zneužití postavení v obchodním styku podle § 255a odst. 1, 3 tr. zákoníku).

30. Podstatou tohoto trestného činu je zneužití postavení v podnikatelských subjektech se stejným nebo podobným předmětem činnosti spočívající v uzavření smlouvy na úkor jednoho nebo více z těchto podnikatelských subjektů nebo dání popudu k uzavření takové smlouvy v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu anebo prospěch. Trestní zákoník vymezil ve druhé z tehdejších dvou základních skutkových podstat trestného činu zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2 tr. zákoníku (nyní § 255a odst. 1 tr. zákoníku) nezávisle na soukromoprávních předpisech specifický zákaz konkurence, tzv. selftrading, neboli obchodování na sebe. Trestní postih směřuje proti pachateli, který zastává určitou pozici ve dvou či více podnikatelských subjektech se srovnatelným předmětem podnikání, a který je veden úmyslem (tzv. úmysl přesahující objektivní stránku) opatřit sobě či jinému výhodu nebo prospěch tím, že uzavře sám či dá popud jinému k uzavření takové smlouvy, jejímž výsledkem je způsobení úkoru jednomu z těchto podniků. Ve svých důsledcích tedy zákon zakazuje osobám působícím v několika podnikatelských subjektech se stejným nebo podobným předmětem činnosti a osobám účastnícím se na jejich podnikání vyvíjet jakékoli aktivity směřující ke smluvním ujednáním nevýhodným pro některý z nich a s porušením tohoto zákazu spojuje trestní odpovědnost za trestný čin zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2 tr. zákoníku. K trestní odpovědnosti postačí uzavření takové smlouvy nebo dání popudu k jejímu uzavření, aniž by někdo v příčinné souvislosti s tím musel skutečně utrpět škodu

nebo získat nějakou konkrétní výhodu nebo prospěch. Plně dostačujícím je, když pachatel - podnikatel, společník, člen orgánu, zaměstnanec nebo účastník na podnikání dvou nebo více podnikatelů se stejným nebo podobným předmětem činnosti - popsáním jednáním sleduje dosažení určité výhody nebo prospěchu, ať už pro sebe nebo pro někoho jiného. U výhody ani u prospěchu přitom není stanovena žádná minimální výše a, jak již bylo uvedeno, nemusí k jejich získání reálně dojít. Postačí, když pachatel jedná v úmyslu buď získat na úkor kohokoli jakoukoli výhodu, nebo opatřit komukoli jakýkoli prospěch. Zákon současně požaduje, aby pachatel jednal na úkor alespoň jednoho z takových subjektů. Tyto podnikatelské subjekty nemusí mít zcela identické zaměření svých podnikatelských aktivit, je však třeba, aby měly určitou oblast stejného nebo podobného podnikatelského zájmu, navenek demonstrovanou tím, že získaly oprávnění k podnikání v oblasti tohoto zájmu (srov. Drašík, A.; Fremr, R.; Durdík, T.; Růžička, M; Sotolář, A. a kol. Trestní zákoník. Komentář II. díl. Praha: Wolters Kluwer, a. s. 2015, s. 1935 a násl.). Účastníkem na podnikání dvou nebo více podniků nebo organizací ve smyslu § 255 odst. 2 tr. zákoníku může být např. i manažer provádějící práce na základě manažerské smlouvy nebo externí spolupracovník, vykonávající aktivity na základě smlouvy o dílo, mandátní smlouvy, zprostředkovatelské smlouvy apod. K naplnění souběhu účasti na podnikání více subjektů pak není zapotřebí, aby jednající osoba byla v téže pozici v každém ze subjektů (srov. rozhodnutí č. 31/2003-II. Sb. rozh. tr.).

31. Zákonný znak jednání spočívající v uzavření smlouvy nebo popudu k uzavření smlouvy „na úkor“ může zakládat jakékoli znevýhodnění jednoho subjektu vůči jinému subjektu, přičemž se nemusí nutně jednat jen o ekonomické, resp. peněžní vyjádření určité nevýhody, ale může mít i nemateriální povahu a v zásadě jakoukoli podobu. V praxi tak může jít např. o situaci, kdy výhoda nebo prospěch z jednání pachatele na úkor jednoho nebo více podnikatelů nebo jejich podniků, v nichž zároveň působí, spočívá jen v tom, že při prodeji určité věci byla kupujícímu poskytnuta možnost splátek kupní ceny, ač jiní zájemci by zaplatili celou kupní cenu najednou (srov. rozhodnutí č. 21/2002-III. Sb. rozh. tr.). Jde však i o případ, kdy smlouva, kterou pachatel uzavřel nebo k jejímuž uzavření dal popud ve smyslu § 255 odst. 2 tr. zákoníku, vyvolá ukončení určitého smluvního vztahu znevýhodněného subjektu, přestože se ho smlouva přímo (výslovně) netýká (srov. rozhodnutí č. 36/2000 Sb. rozh. tr.). K naplnění kvalifikačního znaku podle § 255 odst. 4 tr. zákoníku musí pachatel pro sebe nebo jiného získat prospěch velkého rozsahu, tj. podle § 138 odst. 1, 2 tr. zákoníku nejméně 5 000 000 Kč (srov. přiměřeně rozhodnutí č. 31/2009 Sb. rozh. tr.).

b) *K posouzení znaku jednání obviněného „na úkor“ obchodní společnosti*

N.

32. Nejvyšší státní zástupce v úvodu vlastního dovolání shrnul zásadní úvahy Vrchního soudu v Praze, o něž opřel zprošťující rozsudek. Mezi nejvýznamnější z nich patří odmítnutí názoru Městského soudu v Praze o fiktivní povaze zprostředkovatelské činnosti jak obchodní společnosti A., tak samotného obviněného V. S.. Vrchní soud učinil rovněž zjištění, podle něhož obviněný vykonal částečně zprostředkovatelskou činnost sice z pozice zaměstnance obchodní společnosti N., avšak nad rámec svých pracovních povinností, resp. mimo náplň svého pracovního zařazení jako obchodního ředitele. Ve zbývajících částech pak obviněný vykonával činnost spojenou se zprostředkováním obchodních smluv s novými dodavateli jako zástupce obchodní společnosti A. K tomu je možné poukázat na skutečně pečlivý přístup vrchního soudu k objasnění všech okolností, které byly významné pro posouzení důvodnosti podání obžaloby pro předmětný skutek. Z obsahu napadeného rozsudku je zřejmé, že vrchní soud již v rámci druhého odvolacího řízení v posuzované věci poté, co znovu ve veřejném zasedání zopakoval některé důkazy, rovněž dokazování doplnil, a to jak o výpovědi svědků o průběhu příprav nových smluvních ujednání s obchodními partnery, tak o listiny, týkající se samotné náplně výkonu funkce obchodního ředitele v obchodní společnosti N., a zejména potřeby technologické přípravy a opakovaných zkoušek pro využití výrobků a služeb nabízených oběma novými dodavateli.

33. Vrchní soud v Praze naprosto správně přistupoval k posouzení trestní odpovědnosti obviněného se zohledněním všech souvisejících okolností, které předcházely uzavření sporných smluv o zprostředkování obchodní činnosti. Pečlivému odůvodnění napadeného rozsudku nelze v žádném případě vytknout, že by se s některou skutečností nevypořádal, že by nereagoval na tvrzení obžaloby, stejně důsledně prověřoval obhajobu obviněného, přičemž výsledky provedeného dokazování poté vrchní soud zhodnotil komplexně, neopominul vyložit přesvědčivě své závěry a vypořádal se logicky s některými nesprávnými či důkazně nepodloženými názory Městského soudu v Praze. V napadeném rozsudku se vrchní soud snažil vypořádat též s naplněním jednotlivých znaků základní skutkové podstaty trestného činu zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2 tr. zákoníku (srov. bod 80. až 94.). Vrchní soud přitom neměl pochybnosti o naplnění v zásadě všech znaků objektivní i subjektivní stránky tohoto trestného činu kromě jednání na úkor obchodní společnosti N. K tomu považuje Nejvyšší soud za nutné poznamenat, že z jinak velmi pečlivě přednesených úvah odůvodnění celého rozsudku není zřejmé a srozumitelné, z čeho vrchní soud dovodil naplnění tzv. druhého úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch, pokud sám konstatoval, že neměl dostatek podkladů v trestním spise o

skutečných nákladech na zprostředkovatelskou činnost ani o ocenění tzv. know how obchodní společnosti A. Nicméně otázku tohoto znaku skutkové podstaty neučinil nejvyšší státní zástupce logicky spornou, pokud vrchní soud shledal její naplnění, avšak z hlediska přezkoumání správnosti zprošťujícího výroku rozsudku v dovolacím řízení se jí není třeba podrobněji věnovat vzhledem ke správnému názoru Vrchního soudu v Praze o chybějícím znaku skutkové podstaty spočívajícímu v jednání obviněného na úkor N.

34. Za účelem posouzení, zda byla obchodní společnost N., v důsledku jednání obviněného V. S., znevýhodněna, vrchní soud mimo jiné zkoumal, jaké výdaje tato obchodní společnost vynaložila v době, kdy obchodovala se Státní tiskárnou cenin, s. p., za tytéž („staré“) výrobky, které později na základě zprostředkovatelských smluv dodávaly P., a LightGate, a. s. Pokud jde o výrobky do té doby Státní tiskárnou cenin, s. p., nedodávané („nové“), vrchní soud upozornil na absenci informací ohledně toho, za jakou cenu by Státní tiskárna cenin, s. p., zboží ve stejné kvalitě byla schopná dodávat, zdali vůbec. Ačkoli vrchní soud neměl v trestním spise údaje o cenách, za které své výrobky nabízela Státní tiskárna cenin, s. p., sám nezjistil ani jiné cenové nabídky výrobků nakoupených z LightGate, a. s., považoval souhrn opatřených podkladů za natolik dostatečný, aby umožňoval učinit závěry o ekonomickém přínosu posuzovaného jednání obviněného pro N. Ani obžaloba ani dovolání nijak nezpochybnily, že obviněným vyjednané ceny (svědek J. J. je předtím s těmi stávajícími porovnával), do nichž byla zahrnuta provize pro obchodní společnost A., za zprostředkovatelskou činnost, byly nižší, než za jaké výrobky nakupovala obchodní společnost N., od dosavadního dodavatele. Nové obchodní smlouvy jí proto umožnily dosahovat vyššího zisku z plnění dodávek pro DP hl. m. Prahy, a. s. (srov. bod 90. rozsudku vrchního soudu). Pravdivost těchto závěrů podporuje i část výpovědi svědka P. H. ze slovenské obchodní společnosti P., podle něhož cena, kterou poskytli A., „*byla nejlepší, takovou nedostal žádný jiný klient*“ (viz bod 59. rozsudku vrchního soudu). Jmenovanou společnost s ručením omezeným, jejímž byl obviněný jediným jednatelem a společníkem, totiž brali jako „partnera“, který jim mohl dopomoci k participaci na zakázkách jak pro Státní tiskárnu cenin, s. p., tak případně i pro DP hl. m. Prahy, a. s., k nimž by se za jiných okolností neměli příležitost vůbec dostat. S ohledem na „výsadní“ postavení obchodní společnosti N., v této oblasti trhu se jim to dlouhodobě nedařilo, jak vyplývá též z výpovědi svědka P. K. z obchodní společnosti LightGate, a. s.

35. K otázce posouzení „výhodnosti obchodu zprostředkovaného A., pro N.“, které nejvyšší státní zástupce ve svém dovolání nevěnoval vůbec žádnou pozornost, považuje Nejvyšší soud za vhodné nad rámec správných argumentů vrchního

soudu na tomto místě zdůraznit, že se projevila i v tom, že obchodní společnost N., nebyla nucena za účelem dojednání nových kontraktů (zejména po jeho technologické stránce) přijmout do pracovního poměru například nového zaměstnance. Je zcela zřejmé, že by od něho byla vyžadována vysoce odborná kvalifikace ve specifickém oboru, logicky by tak musel být takový zaměstnanec odpovídajícím způsobem honorován. Tím by N., jako zaměstnavateli vznikly nejen nové mzdové náklady, ale také s nimi spojené výdaje na povinné odvody sociálního a zdravotního pojištění, případně další náklady na zaměstnance. Jinou možností bylo vyhledat externí osobu, ať již fyzickou či právnickou, k zajištění tohoto speciálního typu služby, samozřejmě by pak bylo nutné za poskytnutí takové služby zaplatit. Místo toho využila N., erudice obviněného V. S., který měl bohaté zkušenosti s předmětem činnosti obchodních vztahů mezi N., a P., a LightGate, a. s., rovněž zastával pozici soudního znalce v oboru. Podle zjištění vrchního soudu byla náplň práce obviněného jako obchodního ředitele zcela odlišná, neboť nešlo o roli koordinátora, stratéga, plánovače, reprezentanta a mentora v obchodní a prodejní oblasti. Do kompetence obviněného jako zaměstnance N., rozhodně nepatřilo hledání nového dodavatele pro další prodej výrobků, a již vůbec sem nespádala již zmíněná odborná příprava a testování použití konkrétních výrobků pro účely navázání nových vztahů v rámci obchodní činnosti N. (srov. body 67. a 71. rozsudku Vrchního soudu v Praze). K uvedenému řešení, tedy pověření obviněného vyhledáním nových obchodních partnerů a technologickou přípravou použití jejich výrobků, bylo v konečném důsledku přistoupeno i proto, že bylo ekonomicky výhodnější, úspornější, a tedy zcela v souladu s optimalizačními tendencemi zaváděnými v N., svědkem J. J.

36. Pro posouzení objektivní stránky trestného činu zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku, pro který byl obviněný obžalován, bylo třeba též respektovat skutečnost, že N., dosahovala vyššího zisku z nových obchodních vztahů, které mu byly zprostředkovány obviněným, resp. obchodní společností A. Výsledkem předmětných smluvních ujednání totiž nebyla ekonomická ztráta na straně N., ani jiná nevýhoda v konkurenčních vztazích na trhu. Nejvyšší státní zástupce spatřuje onu nevýhodu v nižším zisku, jehož dosáhla N., díky platbám provizí za zprostředkování. Takové tvrzení samo o sobě není možné vyloučit, to znamená, že za určitých okolností přichází v úvahu naplnění znaku jednání „na úkor“ tím, že poškozený subjekt nedosáhne na tak vysokou míru zisku, jaký by utržil, nebýt protiprávního jednání pachatele tohoto trestného činu. Avšak vždy je samozřejmě nutné zvažovat a respektovat konkrétní okolnosti každého případu, které doprovázejí uzavírání třeba jen zdánlivě „nevýhodných“ smluvních ujednání. Jak Nejvyšší soud připomněl v předcházejícím bodu tohoto usnesení, dohodám obviněného s novými dodavateli předcházela jím vykonaná

poměrně sofistikovaná příprava zejména technické a technologické povahy, bylo třeba opakovaných zkušebních tisků, zda budou nové dodávky vhodné k účelu, za jakým je N., hodlala využít k plnění svých závazků vůči DP hl. m. Prahy, a. s. Nejvyšší státní zástupce v dovolání vůbec nereagoval na poměrně zřetelné argumenty vrchního soudu vztahující se k této významné skutečnosti, a které jsou vyjádřeny podrobně zejména v bodech 66. až 71. napadeného rozsudku. V dovolání není jediná zmínka o fázi přípravy sporných smluv, o její potřebě, o nákladech s ní spojených, ačkoli jde o silný argument vrchního soudu, jemuž věnoval dokazování ve veřejném zasedání. Výsledek hodnocení jasného skutkového zjištění nejvyšší státní zástupce ponechal bez reakce, v zásadě pouze dogmaticky opakoval, že zisk pro N., mohl být vyšší, pokud by nebyly placeny provize. V tomto ohledu je tvrzení dovolatele vytržené z kontextu skutkových zjištění vrchního soudu, o nichž není důvod pochybovat, nakonec ani v dovolání nelze rozeznat konkrétní námitku proti nim. Nejvyšší soud se naprosto ztotožnil s úvahami vrchního soudu v tom smyslu, že obviněný v rámci poptávání nových (levnějších) dodavatelů pro N., provedl odborně technickou činnost, která by stejně musela být vynaložena z vlastních prostředků této obchodní společnosti, ať již na přijetí nového zaměstnance nebo jiného zvenčí. Lze rovněž pochybovat o tom, zda v případě, kdyby akciová společnost zvolila možnost využít služeb jiné osoby, by byly její odborné schopnosti a erudice v tak specifickém oboru vyšší, či alespoň srovnatelné s těmi, jimiž disponoval obviněný V. S.. Jak již bylo zmíněno, obviněný je zapsán v seznamu znalců a tlumočnicků vedeném Ministerstvem spravedlnosti České republiky jako znalec z oboru kriminalistika, odvětví kriminalistika, specializace technické zkoumání dokladů, dokumentů, ceninových produktů, bankovek, polygrafických produktů, ověřování jejich pravosti a kvality, oboru papír, odvětví papír výroba, specializace technické zkoumání, ověřování kvality papírů a kartonů, ceninových papírů a kartonů chráněných proti padělání, technických papírů a kartonů, speciálních papírů a kartonů, uměleckých papírů a kartonů, dále oboru papír, specializace papír zpracování, specializace zušlechťování a ověřování kvality papírů a kartonů, ceninových papírů a kartonů chráněných proti padělání, technických papírů a kartonů, speciálních papírů a kartonů, uměleckých papírů a kartonů, speciální nátěry papírů, výroba ceninových samolepek, a konečně z oboru tiskařství, odvětví tiskařství, specializace polygrafie, ceninová polygrafie a aplikace ochranných prvků proti padělání, technické zkoumání materiálů, posuzování pravosti a kvality (srov. bod 63. rozsudku vrchního soudu). S ohledem na optimalizační tendence uvnitř N., prosazované zejména J. J. byla zvolena varianta využití odborných znalostí obviněného V. S., ke zprostředkování obchodu s P. a LightGate, a. s., obchodní společností A.; tedy varianta zřejmě úspornější.

37. Dovolání se tak vůbec nevypořádává s uvedeným stanoviskem vyloženým v rozsudku vrchního soudu a vyvracejícím tvrzení obžaloby o nedůvodnosti zprostředkovatelské činnosti obviněného, resp. A. Přitom je možné ještě upozornit na to, že v posuzované věci probíhalo odvolací řízení dvakrát a vrchní soud již ve svém prvním, zrušujícím rozhodnutí upozorňoval na řadu nejasností, pro něž neshledal dokazování úplným a naznačil zřetelná úskalí prvního odsuzujícího výroku o vině obviněného tímto skutkem. Obžaloba tedy měla možnost doplnit dosud opatřené důkazy v reakci na vyslovené pochybnosti soudu druhého stupně, musela si být vědoma výhrad, jimiž tento soud naznačil, že dosavadní výsledky dokazování nepostačují k odsouzení obviněného. Namísto zvýšení své procesní aktivity ponechali státní zástupci na vrchním soudu, aby objasnil skutkové okolnosti týkající se přípravy smluvních ujednání, přičemž i v dovolání nejvyšší státní zástupce v zásadě nepředložil zřetelné argumenty podporované důkazními prostředky, které by mohly vyvrátit nebo alespoň zpochybnit jasná zjištění vrchního soudu k této otázce. Nejvyšší státní zástupce se domáhal vyslovení kasačního výroku v dovolacím řízení s tím, že výrok napadeného rozsudku považuje za předčasný, v podstatě tedy předpokládá další provádění důkazů, aniž by je intervenující zástupci obžaloby v předešlém řízení předložili nebo alespoň navrhovali jejich provedení soudem. Výhrady předložené v dovolání se soustředí jen na určitou část skutkových zjištění vrchního soudu, pomíjí přitom jejich jasnou souvislost a vazbu na další zjištěné skutečnosti, které naprosto logickým způsobem přesvědčivě zhodnotil Vrchní soud v Praze. Nejvyšší státní zástupce např. vrchnímu soudu vytkl, že nezjišťoval výši provize, která by byla „reálná“, přičemž tu skutečnou (dosahující až několika desítek procent) označil za nadhodnocenou. Vrchní soud v tomto ohledu však učinil nepochybný závěr potvrzený též výpovědí svědka P. K. z obchodní společnosti LightGate, a. s., který uvedl, že provize ve výši 58 % až 71 % je v jejich oboru obvyklá. Navíc V. S., otec obviněného a J. J., v rozhodné době jediní dva akcionáři N. (každý z nich byl držitelem akciového podílu na obchodní společnosti ve výši 50 %) a osoby pověřené obchodním vedením N., o existenci provize, kterou N., hradila, věděli a souhlasili i s její výší. Nejvyšší státní zástupce se tak vůbec nevyjádřil k tomu, že jmenovaní akcionáři, tedy osoby, u nichž jasně byla dána povinnost pečovat o majetek akciové společnosti, mohou svolit k činnosti konkurenta na trhu a učinili tak. V posuzované věci ani neměla zprostředkovatelská činnost obchodní společnosti A., vůči N., vyloženě konkurenční povahu, šlo mezi nimi spíše o určité vědomé a souhlasné „rozdělení“ podílu na zisku z nově uzavřených obchodních ujednání. Odpovědní zástupci akciové společnosti vyslovili souhlas s tím, že tato společnost dosáhne zisku sníženého o vyplácené provize společnosti s ručením omezeným, evidentně vědomi si ekonomické úspory, kterou jim vykonaná odborná činnost obviněného i bez toho přinesla. Rovněž z tohoto pohledu lze těžko uvažovat o nevýhodném

postavení N.

38. Vrchní soud v Praze vyslovil rovněž určité hodnocení situace, v níž se obviněný v rámci svého dvojího postavení v obou obchodních společnostech ocitl, a to tak, že „...jednání obviněného V. S., nebylo zcela morální, neboť proto, aby obchodní společnosti A., zajistil profit, zneužil svého dvojího postavení, tj. pro zprostředkování obchodu využil informace, kterými disponoval jako vedoucí pracovník N. (...). Bez jeho vedoucí pozice v N., by nemohl pro obchodní společnosti P., a LightGate, a. s., projednávané obchody sjednat.“ (srov. bod 71. rozsudku). Ani Nejvyšší soud nemá důvodu pochybovat o vyslovených náhledech na způsob tržního hospodaření a na chování jednotlivých účastníků trhu. Pravidla obchodu jsou občas tvrdá, konkurence a především motivace zisku v jednotlivých obchodních subjektech budí dravost a nápaditost. Takové jednání je však v obchodních vztazích (na rozdíl od běžných občanskoprávních vztahů) tolerováno a není považováno za nikterak neobvyklé. Naopak bez něj by utrpěla hospodářská soutěž jako základní kámen tržního hospodářství odehrávající se mezi obchodními subjekty vystupujícími na trhu, na němž se střetává nabídka s poptávkou. S ohledem na nastíněné principy fungování obchodních vztahů a prostředí, ve kterém se tak děje, proto nelze obviněnému V. S., klást k tíži způsob, jímž v posuzovaných obchodních vztazích vystupoval, ať už jednající za N. (z pozice obchodního ředitele), anebo za obchodní společnost A. (jako zprostředkovatel). Logicky tak činil motivován pomocí rodinnému podniku proto, aby dosáhl ještě většího zisku, což nová smluvní ujednání naplnila (zisk byl prokazatelně zvýšen o nejméně 1 216 000 Kč jen na tzv. starých dodávkách, dále pak nezjištěný zisk z nových druhů výrobků a činností). Současně obviněný zajistil příjem z provizí pro obchodní společnost A., to znamená, že v zásadě všichni smluvní partneři měli z dojednaných obchodů profit. Také z těchto důvodů nelze spatřovat v posuzovaném skutku bez dalšího záměr vyvolat nevýhodnou smluvní pozici pro N., pro obviněného navíc rodinnou firmu, k níž byl vázán tradicí a v níž byl padesátiprocentním akcionářem jeho otec.

39. Nejvyšší státní zástupce dále poukázal na smluvní vztahy mezi dotčenými subjekty, které považoval za nestandardní a dožadoval se jejich zhodnocení. Konkrétně je třeba k tomu citovat ze strany 10 dovolání: „[p]ochybnosti ostatně vzbuzuje samotná smluvní konstrukce, kdy obchodní společnost A., sice formálně uzavřela zprostředkovatelské smlouvy se slovenskými obchodními společnostmi, odměnu za údajně poskytnuté zprostředkování ve prospěch těchto obchodních společností však fakticky v celém rozsahu čerpala na základě předem dohodnutého navýšení cen od obchodní společnosti N.“. Nejvyšší soud k takto obecně formulované výhradě uvádí následující.

40. K uzavření zprostředkovatelské smlouvy ve smyslu § 642 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, účinného do 31. 12. 2013 (resp. § 774 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, účinného do 31. 12. 2013), došlo mezi společnostmi A., za niž vystupoval obviněný jako jednatel a která měla právní postavení zprostředkovatele na straně jedné a společnostmi P., a LightGate, a. s., jejímž jménem jednaly další oprávněné osoby a které v tomto právním vztahu vystupovaly jako zájemci o dodávání výrobků třetí osobě na straně druhé. Součástí smlouvy uzavřené mezi těmito subjekty bylo ujednání, že zprostředkovatelskou provizi bude hradit třetí osoba, tj. N., jako obstaraný zájemce.

41. Takové ujednání je sice v rozporu s tím, co je pravidelným obsahem tohoto smluvního typu (tj. zprostředkování), nelze však bez dalšího dát za pravdu nejvyššímu státnímu zástupci v tom, že by šlo o konstrukci, na jejímž podkladě by bylo možné dovozovat existenci úkorného, resp. nevýhodného jednání pro společnost N. Je tomu tak proto, že již za účinnosti dřívější obchodněprávní (jakož i občanskoprávní úpravy) se Nejvyšší soud k této otázce vyslovil zcela jednoznačně, a to tak, že od zákona odchylné ujednání nečiní právní jednání (dříve právní úkon) neplatným (např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2004, sp. zn. 33 Odo 374/2004). Přitom vzal Nejvyšší soud v potaz princip smluvní svobody, jehož součástí je rovněž oprávnění smluvních stran uzavřít smlouvu, která není jako smluvní typ v zákoně (rozuměj ve zvláštní části závazkového práva) výslovně upravena.

42. Ve výše označeném rozsudku Nejvyšší soud výslovně uvedl, že „[p]odle § 491 odst. 1 ObčZ (pozn. zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, s účinností do 31. 12. 2013) *závazky vznikají zejména ze smluv tímto zákonem výslovně upravených; mohou však vznikat i z jiných smluv v zákoně neupravených (§ 51) a ze smíšených smluv obsahujících prvky různých smluv. Toto ustanovení tedy zakotvuje smluvní volnost stran při vzniku jejich závazku v tom směru, že při úpravě svých vzájemných práv a povinností nejsou strany omezeny jen na smluvní typy výslovně zákonem upravené. Jednotlivé smluvní typy včetně těch, které jsou výslovně upraveny v části osmé občanského zákoníku (tzv. smluv nominálních), se nerozlišují podle toho, jak je smlouva označena; rozhodující je obsah smluvního ujednání, jímž jsou vymezena práva a povinnosti účastníků. Možnost smluvních stran upravit obsah jejich závazkového vztahu odchylně od zákona je omezena jen tehdy, zakazuje-li to výslovně zákon nebo vyplývá-li z povahy ustanovení zákona, že se od něj nelze odchýlit (§ 2 odst. 3 ObčZ). Limitujícím ustanovením pak je samozřejmě též § 39 ObčZ zakotvující institut neplatnosti právního úkonu pro rozpor se zákonem, obcházení zákona či*

pro rozpor s dobrými mravy. Na základě těchto úvah lze tedy přisvědčit žalobkyni, že odvolací soud se neměl smlouvou účastníků a otázkou její platnosti zabývat pouze z pohledu § 774 a násl. ObčZ, ale i z hlediska toho, zda nejde o jiný smluvní typ upravený v části osmé občanského zákoníku, případně o smlouvu smíšenou či nepojmenovanou.“. Tato východiska sice Nejvyšší soud vyslovil ve vztahu k občanskoprávní úpravě, tím spíše jsou však platná pro obchodněprávní úpravu, kterou se závazkový vztah předmětných účastníků smluv řídil.

43. „Pochybnost“ smluvní konstrukce vyjádřená v dovolání nejvyššího státního zástupce, na níž mimo jiné vybudoval svoji dovolací argumentaci ohledně naplnění znaku objektivní stránky trestného činu podle § 255 odst. 2 tr. zákoníku, nelze považovat za opodstatněnou. Z pohledu hmotného práva sice mezi dotčenými subjekty (tj. A., P., a Light Gate, a. s.) fakticky nebyly uzavřeny zprostředkovatelské smlouvy, šlo však o smlouvy inomínátní. Tato skutečnost přitom sama o sobě z hlediska přezkumu správnosti právního posouzení skutku nemůže založit odlišný pohled na rozhodnutí o vině obviněného. Smluvní strany, tj. zprostředkovatel a zájemce si ujednaly, že úplatu za zprostředkování uzavření smlouvy uhradí nikoli zájemce o zprostředkování (tj. společnosti P., a Light Gate, a. s.), nýbrž obstaraný zájemce (N.). Takové ujednání je zcela v souladu s obsahem smluvní svobody a nijak se nevymyká ani recentní rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu. K uvedenému je možné jen doplnit odkaz na jasný souhlas osob jednajících za N., tedy obstaraného zájemce s tím, že v jím placené ceně za dodávky bude zahrnuta i provize za zprostředkování, jak již bylo v tomto usnesení opakovaně vysloveno.

44. Na podporu uvedeného výkladu o posuzování smluvních vztahů Nejvyšším soudem lze rovněž připomenout závěry vyplývající z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2018, sp. zn. 33 Cdo 2608/2016, v němž byl předmětem dovolacího přezkumu případ skutkově obdobný spornému ujednání o zprostředkování v trestní věci obviněného V. S.. Nejvyšší soud zde mj. konstatoval, že „[o]dvolací soud při právním posouzení věci vycházel z obsahu smlouvy (...), kterou považoval za smlouvu zprostředkovatelskou, a proto ji posuzoval podle ustanovení občanského zákoníku týkajících se zprostředkovatelské smlouvy (...). Smlouvou se žalobkyně zavázala vykonávat činnosti, na jejichž základě vznikne žalovaným příležitost uzavřít kupní (nebo jinou) smlouvu se zájemcem o nabytí konkrétně specifikovaných nemovitostí za určitých, náležitě konkretizovaných podmínek, přičemž mezi účastníky nebyla sjednána žádná provize. V případě, kdy v době platnosti dohody žalobkyně obstará žalovaným uzavření zprostředkovávané smlouvy, sjednaly smluvní strany, že zprostředkovatelská provize bude žalované uhrazena ze strany obstaraného zájemce (...). Možnost smluvních stran upravit

obsah jejich závazkového vztahu odchylně od zákona je omezena jen tehdy, jde-li o jednání, které se zjevně přiči dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje (§ 580 odst. 1 zákona č. 89/2012Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „o. z.“) (...). Lze přisvědčit žalobkyni, že odvolací soud se neměl smlouvou účastníků a otázkou její platnosti zabývat pouze z pohledu úpravy ust. § 2445 a násl. o. z., ale i z hlediska toho, zda nejde o jiný smluvní typ upravený v části čtvrté občanského zákoníku, případně o smlouvu smíšenou či o smlouvu nepojmenovanou.“

45. Na podkladě výše uvedených skutečností lze k navazující námitce nejvyššího státního zástupce, podle níž byla činnost obviněného pouze fiktivní (případně jen zčásti), konstatovat, že tento závěr nebyl v průběhu trestního řízení prokázán. K tomu je třeba doplnit, že se jedná o skutkovou námitku obsahově neodpovídající uplatněnému dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Z řízení před vrchním soudem vyplynulo, že zprostředkovatelská činnost obviněného byla jak reálná, tak i opodstatněná, Vrchní soud v Praze navíc konstatoval, že „... dokonce šlo o širokou paletu činností, které přesahují běžný termín ‘zprostředkování’.“ (viz bod 72. rozsudku odvolacího soudu). Bez aktivního zapojení obviněného V. S., by totiž obchodní společnost N., dodávky zboží a služeb od P., a LightGate, a. s., nezískala, event. nikoli za sjednané ceny (srov. bod 62. rozsudku vrchního soudu), případně by bylo nutné s využitím jiného odborníka technologicky připravit sjednané obchody s vynaložením nákladů na odměnu za takovou přípravnou činnost. V dosavadním řízení však bylo najisto postaveno, že obviněný z pozice obchodního ředitele N., průběh obchodu fakticky kontroloval (viz bod 71. rozsudku vrchního soudu), avšak pouze díky jím vynaloženému úsilí a vlastním odborným znalostem mimo rámec jeho pracovní náplně (technologické přípravy, zkušební testům a dalším úkonům) mohla obchodní společnost N., v konečném výsledku smluvních vztahů s novými dodavateli dosáhnout prokazatelně vyššího zisku.

46. Vrchní soud v Praze neměl dostatek podkladů pro to, aby mohl jasně odlišit jednotlivé činnosti obviněného, a to i se zřetelem k jejich provázanosti, tak, aby bylo možné určit, které vykonával pro obchodní společnost N., a pro A. Tato nepřehlednost byla navíc podpořena i změnou v odměňování obviněného jako zaměstnance. V souvislosti s optimalizačními změnami realizovanými v obchodní společnosti N., za nimiž stál svědek J. J., který usiloval o prosazení tzv. švarc systému, byla obviněnému snížena mzda i rozsah pracovního úvazku. Odměna za výkon funkce obchodního ředitele N., byla obviněnému V. S., kompenzována na základě zprostředkovatelské smlouvy ze dne 27. 4. 2010 uzavřené mezi N., a A., a to prostřednictvím faktur za fiktivní plnění (toto jednání bylo původně předmětem

bodu I. obžaloby, již dříve zproštěného). Existence těchto daňových dokladů však nezpůsobuje fiktivnost zprostředkovatelské činnosti, kterou obviněný reálně vykonal, jak bylo prokázáno. Za výkon ostatních činností obviněný odměnu od obchodní společnosti N., neobdržel, což zjevně přehlíží i nejvyšší státní zástupce, tj. že součástí zprostředkovatelské provize (za činnost realizovanou obchodní společností, v níž byl obviněný společníkem a jednatelem) byla i odměna obviněného jako obchodního ředitele N. Lze navíc souhlasit s vrchním soudem, že přenos této odměny do zprostředkovatelské provize hrazené ze strany N., je možné v posuzovaném případě považovat za omluvitelnou (bod 73. rozsudku odvolacího soudu). Tím spíše, pokud se na ní obviněný se svědkem J. J., držitelem 50 % vlastnického podílu v N., výslovně dohodli a rovněž druhý z akcionářů souhlasil (srov. strana 35 rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 9. 2015, sp. zn. 10 T 15/2014, na č. l. 8289 trestního spisu).

47. Nejvyšší soud považuje za vhodné závěrem ještě doplnit připomínku, že obviněný V. S., v době, kdy pro N., dojednal zprostředkování dodávek zboží a služeb od P., a LightGate, a. s., nebyl členem představenstva obchodní společnosti N., jak chybně uváděla obžaloba. Nevztahovala se tak na něj ustanovení týkající se zákazu konkurence členů představenstva podle § 196 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (nyní § 441 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů). Jedinou pozici, kterou fakticky v rodinné akciové společnosti zastával, byla funkce obchodního ředitele, tedy zaměstnance, vykonávajícího svoji práci na základě pracovní smlouvy. Nicméně tato nepřesnost by sama o sobě neměla žádný vliv na trestní odpovědnost obviněného jako pachatele trestného činu zneužití informace a postavení v obchodním styku podle § 255 odst. 2 tr. zákoníku, pokud by došlo k naplnění i dalších znaků této základní skutkové podstaty. Vrchní soud v Praze však v napadeném rozsudku dospěl ke správnému závěru o neopodstatněnosti podané obžaloby na obviněného V. S., neboť skutek kvalifikovaný jako trestný čin podle § 255 odst. 2, 4 tr. zákoníku tímto trestným činem nemohl být pro nenaplnění minimálně jednoho ze znaků jeho základní skutkové podstaty, neboť skutková zjištění vrchního soudu poskytla dostatečný podklad pro závěr o absenci znaku jednání obviněného na úkor obchodní společnosti N. Rovněž výkon zprostředkovatelské činnosti obviněného rozhodně nebyl fiktivní, a to ani zčásti, jak se zřejmě z opatrnosti snažil tvrdit nejvyšší státní zástupce v dovolání. Státnímu zástupci jako veřejnému žalobci se v průběhu trestního řízení nepodařilo vyvrátit obhajobu obviněného ohledně důvodnosti přípravy nových smluvních vztahů, za což byl se souhlasem svého zaměstnavatele odměňován z navýšeného zisku formou plnění ze zprostředkování. Vrchní soud v Praze v tomto ohledu sám aktivně činil dokazování, jehož výsledkem bylo

víceméně potvrzení obhajoby obviněného zejména ve vztahu k výhodnosti smluvních ujednání pro obchodní společnost N., která díky jeho schopnostem připravit a poté realizovat nové dodavatelské vztahy dosahovala vyššího finančního zisku při plnění dodávek pro DP hl. m. Prahy, a. s. Výrok o zproštění obviněného obžaloby vyslovený napadeným rozsudkem Vrchního soudu v Praze je nutné považovat za správný a odpovídající výsledkům provedeného dokazování v této trestní věci.

IV. Závěrečné shrnutí

48. Z výše uvedených důvodů Nejvyšší soud neshledal v napadeném rozsudku Vrchního soudu v Praze vadu spočívající v nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. řádu. Po přezkoumání napadeného rozsudku a jemu předcházejícího řízení v rozsahu námitek uplatněných v dovolání proto Nejvyšší soud zamítl dovolání nejvyššího státního zástupce podle § 265j tr. řádu. Své rozhodnutí Nejvyšší soud učinil v neveřejném zasedání, neboť jak nejvyšší státní zástupce, tak obviněný souhlasili s projednáním dovolání i pro případ jiného rozhodnutí než uvedených v § 265r odst. 1 písm. a), b) tr. řádu [§ 265r odst. 1 písm. c) tr. řádu].

Poučení: Proti rozhodnutí o dovolání není přípustný opravný prostředek s výjimkou obnovy řízení (§ 265n tr. řádu).

V Brně dne 4. 12. 2019

JUDr. Blanka Roušalová
předsedkyně senátu